

Dokument nr. 8:57

(2004-2005)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Per Erik Monsen, Harald T. Nesvik og Gjermund Hagesæter

Forslag fra stortingsrepresentantene Per Erik Monsen, Harald T. Nesvik og Gjermund Hagesæter om endringer i reglene om innførselsmerverdiavgift

Til Stortinget

BAKGRUNN

Ved import av varer fra utlandet må det beregnes merverdiavgift av vareverdien. Dette gjelder også for næringsdrivende som har fradragsrett for inngående merverdiavgift. Denne innførselsmerverdiavgiften pålegges importøren, og gis deretter fradrag for i omsetningsoppgaven med samme beløp.

Næringsdrivende innenfor avgiftsområdet skal ikke belastes med merverdiavgift, men etter merverdiavgiftssystemet skal avgiften beregnes i hvert omsetningsledd. Ved import blir dette meningsløst. Innførselsmerverdiavgift ved import er et nullsumspill som innebærer både administrasjonskostnader for det offentlige og store administrasjonskostnader og likviditetsbelastninger for næringsdrivende som importerer varer. Tollvesenet er pålagt å beregne og oppkreve avgiften ved innførsel, fordi utenlandsk selger ikke kan beregne merverdiavgift i sin fakturering til den norske kjøper.

Ordnningen er omtalt i NOU 1991:30 Forbedret merverdiavgiftslov, kapittel 8.12. Her henviser man til en svensk utredning (SOU 1989:35) hvor man peker på tre måter å forenkle avgiftsberegningen ved import:

1. Avgiftsberegningen fjernes for avgiftspliktige næringsdrivende.
2. Avgiften beregnes av Tollvesenet som tidligere, men avgiftsoppkrevingen skjer av avgiftsmyndighetene gjennom de ordinære seks terminoppgavene.

3. Avgiftsberegningen fjernes for avgiftspliktige næringsdrivende som har tollkreditt."

Det hevdes at 90 pst. av importtilfellene foretas av avgiftspliktige importører med tollkreditt. Videre heter det:

"En slik ordning vil ikke føre til noe avgiftstap for staten, men betyr bare at det første innenlandske omsetningsleddet får en større avgiftsforpliktelse i den neste avregningsperioden. Dersom avgiftsberegningen ved import fjernes, vil dette føre til administrative forenklinger".

Det fremheves at kontrollbehovet vil øke for å motvirke urettmessig avgiftsfri import.

Det svenske utvalget forutsetter god informasjonsflyt mellom Tollvesenet og avgiftsmyndighetene. Utvalget anbefaler alternativ 3 der avgiftsberegningen fjernes for avgiftspliktige næringsdrivende som har tollkreditt. Dette kan gjennomføres ved at importøren avgir en erklæring om at varen er av et slag som ville gitt rett til fradrag for importmerverdiavgift. Forslagsstillerne foretrekker også primært alternativ 3.

Forutsetningen for at ordningen skal fungere er informasjonsflyt fra avgiftsforvaltningen til Tollvesenet om hvilke næringsdrivende som er registrert i avgiftsmanntallet. Videre må avgiftsmyndighetene få opplysninger om varer som er importert, tollverdi på varene og tidspunkt for import. Dette er mulig ved hjelp av dagens informasjonsteknologi.

Utvalget i NOU 1991:30 valgte å ikke konkludere på hvorvidt ordningen med innførselsmerverdiavgift burde avvikles, men utvalget gikk langt i å si at det var grunner som talte for å endre reglene om avgiftsberegning ved import. Riksrevisjonen har nylig påpekt at Tollvesenets datasystem er foreldet, og da vil fornyelsen av dette være en passende anledning til å legge til rette for den nødvendige informasjonsutveksling mellom de to etater.

I brev av 27. februar 2004 berører finansminister Per Kristian Foss temaet og skriver:

"Innen EU er det innført et system for merverdiavgift ved handel over landegrensene mellom registrerte næringsdrivende uten at det er knyttet prosedyrer til grensepassering. Dette har vært mulig siden man har etablert egne kontrollsystemer innen EU basert på utveksling av informasjon mellom de respektive avgiftsmyndighetene. Systemet gjelder imidlertid ikke ved tredjelandshandel, og inngår ikke i EØS-avtalen. Det har derfor ikke vært mulig for Norge å slutte seg til systemet."

Men å knytte seg til dette systemet er heller ingen nødvendighet. Ved å fjerne innførselsmerverdiavgiften oppnår man samme gevinst. Man trenger da heller ikke å utvikle et system tilsvarende det EU har for informasjonsutveksling mellom avgiftsmyndighetene over landegrensene.

Unndragelse av avgift

Det er nevnt at kontrollbehovet nødvendigvis må øke slik at mulighetene for urettmessig avgiftsfri import kan motvirkes. På den annen side er det i dag slik at merverdiavgiften kan refunderes via omsetningsoppgaven før avgiften forfaller til betaling hos Tollvesenet. Dette kan utnyttes for å oppnå urettmessige utbetalinger. Dette vil være typisk for en bedrift som har store fiktive innkjøp, men ingen omsetning, slik at inngående merverdiavgift er høyere enn utgående. En omlegging av innførselsmerverdiavgiftssystemet vil motvirke en slik mulighet for svindel.

I de fleste normale bedrifter som går med overskudd vil omsetningsoppgaven vise netto innbetaling til fylkesskattesjefen.

Tollkreditt

Kredittgrenser hos Tollvesenet har skapt problemer for importører, da Tollvesenet har ført en streng praksis med å innvilge kreditt og kreve sikkerhet. På oppdrag fra Finansdepartementet har Toll- og avgiftsdirektoratet nylig gjennomgått praksis for å innvilge tollkreditt, eller i praksis merverdiavgiftskreditt. I hovedsak er det kun merverdiavgift kredittgrensen gjelder for, fordi tollbarrierer for de fleste varer er bortfalt.

Gjennomgangen viste nettopp at praksisen med tollkreditt har vært strengere enn nødvendig for næringsdrivende som er registrert i merverdiavgiftsmanntallet. Direktoratet foreslo at praksisen med å sette en grense for hvor høyt bedriftene kan belaste tollkreditten og kravene til sikkerhet for innvilget kreditt, lempes. For næringsdrivende registrert i merverdiavgiftsmanntallet med kredittverdighet medfø-

rer endringene at kreditt innvilges uten sikkerhet, hvilket bør redusere kostnadene for næringslivet. Ordningen er også ifølge Finansdepartementet ment å bli enklere å administrere ved at det skal gå raskere å få utvidet kredittgrensen ved endringer i innførselsvolumet.

Praksis viser imidlertid fremdeles at det er vanskelig å gjennomføre en fleksibel endring av kredittgrenser ettersom varepriser og volum endrer seg, kombinert med at Tollvesenet dekker seg bak trusler om å avvise fortolling. Dette er lite brukervennlig for næringslivet, og også en unødvendig belastning for både næringslivet og det offentlige ettersom ordningen med innførselsmerverdiavgift med fordel kan endres.

Kostnader ved eksisterende ordning

Næringslivets kostnader ved å etterleve ordningen med innførselsmerverdiavgift er omtalt i Basismåling av virksomhetenes administrative byrder ved avregning av merverdiavgift og videreutvikling av en aktivitetsbasert målemetode pkt. 7.2.2, utgitt av Nærings- og handelsdepartementet i september 2004. I rapporten anslås næringslivets administrative kostnader ved å beregne merverdiavgift til innførsel til 396 mill kroner.

Finansministeren kan i brev av 27. februar 2004 ikke gi eksakte tall over hvor mye ressurser som går med til å håndheve reglene om innførselsmerverdiavgift. Toll- og avgiftsdirektoratet anslår at tolletaten bruker ca. 13 årsverk på dette hvert år. Finansministeren skriver videre:

"Den relativt beskjedne ressursbruken skyldes at systemet er basert på selvdeklarerer, og at en stor del av kontrollen skjer maskinelt. Det er også viktig å påpeke at man uansett må ha regler om deklarerer ved import. Opplysningene som gis i selvdeklarerer systemet danner grunnlag for både handelsstatistikk, håndhevelse og kontroll av restriksjoner og innførselsforbud, og fastsettelse av særavgifter, toll og innførselsmerverdiavgift. Håndhevelsen av merverdiavgiftsreglene må derfor anses som en integrert del av tollvesenets arbeid med vareinnførsel, og det vil gi små utslag i ressursbruken om man fjerner innførselsmerverdiavgiften for avgiftspliktige næringsdrivende."

Det er altså hos de næringsdrivende effektivitetsgevinstene primært kan hentes ut ved fjerning av innførselsmerverdiavgift.

En avvikling av ordningen med innførselsmerverdiavgift vil gjøre hverdagen lettere for bedrifter som driver med import, og således trygge arbeidsplasser og forhåpentligvis skape nye.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endringer i reglene om innførselsmerverdiavgift med

sikte på å gjøre import enklere for næringslivet ved å fjerne ordningen med innførselsmerverdiavgift for næringsdrivende med fradragsrett.

15. mars 2005